

Nõukogu järeldused Euroopa audiovisuaal- ja meediasisu kättesaadavuse ja konkurentsivõime suurendamise kohta

(2021/C 501 I/02)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

TÕDEB, ET:

1. Euroopa audiovisuaal- ja meediasisu kättesaadavus ja tõhus juurdepääsetavus on Euroopa meediasektori kestliku arengu jaoks üha olulisem ning on lahutamatult seotud kultuurilise ja keelelise[...] mitmekesisuse edendamisega sektori konkurentsivõime peamise väärtusena;
2. selle eesmärgi saavutamiseks peaksid sihipärased valdkondlikud ja horisontaalsed poliitikameetmed tagama Euroopa audiovisuaalteoste ja meediasisu piisava esiletoomise ning ergutama uusi rahastamisallikaid ja levitamismudeleid, võttes arvesse ülemaailmsete audiovisuaal- ja meediasisu teenusepakkujate ja platvormide üha suurenevat kohalolekut;
3. sellised meetmed on seda olulisemad, kuna COVID-19 pandeemia on oluliselt mõjutanud Euroopa audiovisuaalsisu rahastamistaset ja -struktuuri. See on kiirendanud turusuundumusi, mis on seotud internetipõhiste teenuseosutajate sisu suurema pakkumise ja nõudlusega seoses eri riikide turgudel pärit kinematograafiliste ja muude audiovisuaalteoste osakaaluga, samuti kinodes ja tellitavate videoteenuste kaudu eduka levitamise seoste ning selliste teoste ebaühtlase nähtavusega eri turgudel ⁽¹⁾;
4. kuna nõudlus veebis kättesaadava sisu järele on kasvanud, on kujunemas tellitavate videoteenuste pakkuja finantsinvesteeringute arenenud ärimudelid ja litsentsimine, samas kui suurema osa Euroopa audiovisuaal- ja meediasisust toodavad endiselt sellised traditsioonilised osalejad nagu avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud meediaettevõtted ning sõltumatud tootjad, kes suudavad arendada uusi projekte ja uusi talente[...]. Kuigi avaliku sektori rahastamine on mõne sektori puhul teiste sektoritega võrreldes olulisem, esineb samas endiselt eri riikide süsteemide ja suutlikkuse vahel erinevusi;
5. lisaks on COVID-19 pandeemia suurendanud internetireklaamist ja traditsioonilisest reklaamist saadava tulu vahelist lõhet. Kuigi telereklaamil oli suhteliselt hea konkurentsipositsioon võrreldes internetireklaami kasutamisega kuni COVID-19 kriisini, on internetireklaami osakaal 2021. aastal suurenenud ⁽²⁾;
6. audiovisuaal- ja meediasisu levitamine toimub üha enam internetis, eelkõige veebiplatvormide kaudu, ning sellel on oluline roll meediaettevõtete tuluvoos. Kuna loome- ja kultuurisul on Euroopa jaoks suur majanduslik potentsiaal nii internetis kui ka mujal, on oluline tagada sellele õiglane juurdepääs, et kaitsta demokraatlikku arutelu, meedia pluralismi ning kultuurilist ja keelelist mitmekesisust;
7. Euroopa audiovisuaal- ja meediasisu kättesaadavuse ja konkurentsivõime suurendamiseks tuleks võtta täiendavaid meetmeid järgmiste prioriteetide osas:
 - a) kultuuriline mitmekesisus
 - b) Euroopa sisu edendamine ja esiletoomine
 - c) kestlikkus;

A. KULTUURILINE MITMEKESISUS

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

TUNNISTAB, ET:

8. kuna kultuuriline mitmekesisus ja loovus on Euroopa audiovisuaal- ja meediasektorite keskmes, konkureerides muu laialdaselt kättesaadava sisuga rahvusvahelisel turul, on oluline suurendada nende sektorite suutlikkust, et jõuda laiema publikuni, suurendada sisu levikut ning edendada selle erinevaid väljendusvorme, innovatsiooni ja andeid, säilitades samal ajal meie strateegilisi kultuuriväärtusi;

⁽¹⁾ Yearbook 2020/2021 Key Trends, Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus (Euroopa Nõukogu), Strasbourg 2021, lk 20–21.

⁽²⁾ Yearbook 2020/2021 Key Trends, Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus (Euroopa Nõukogu), Strasbourg 2021, lk 46.

9. digilahendused võivad hõlbustada paremat juurdepääsetavust, samas kui ühistoodang, piiriülese levitamise toetamine, elujõuline sõltumatu kino- ja levitamisektor, keelelise mitmekesisuse edendamine ning loomevabadus võivad oluliselt mõjutada sisu suurema kättesaadavuse saavutamist ja audiovisuaalsektori konkurentsivõime parandamist;

RÕHUTAB, ET:

10. nii ühistoodang kui ka spetsialistide rahvusvaheline koostöö väärtusahela kõigil tasemetel (loome, koolitamine, arendamine, tootmine, reklaamimine, levitamine) hõlbustavad audiovisuaalteoste piiriülest levitamist, aitavad kaasa sektori arengule partnerriikides ning aitavad parandada kultuurialaseid ja majandussidemeid;
11. subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt kohaldatakse rahvusvahelise ühistoodangu suhtes liikmesriikides erinevaid rahastamissüsteeme ja audiovisuaalset suutlikkust, kusjuures Euroopa ja rahvusvahelistel turgudel esineb erineval määral mitmekesisust Euroopa sisu;
12. selleks et Euroopa audiovisuaalteosed oleksid edukad nii Euroopa kui ka rahvusvahelistel turgudel, on äärmiselt oluline, et sisu vastaks kõrgetele kvaliteedi- ja innovatsioonistandarditele, kajastaks Euroopa ühiskonna kultuurilist ja temaatilist mitmekesisust ning oleks vajaduse korral rahvusvaheliselt atraktiivne;
13. audiovisuaalarhiivide ajalooline ja kultuuriline väärtus kujutab endast sektori jaoks olulist vahendit ning seda tuleb kaitsta, et hõlbustada sisu levitamist ja võimalikku taaskasutamist avalikes huvides;
14. loomevabadusega seoses on oluline kaitsta väljendusvabadust, meedia pluralismi ning arvamuste ja ideede mitmekesisust, mis kuuluvad Euroopa Liidu põhiväärtuste hulka;
15. erilist tähelepanu tuleks pöörata sisu juurdepääsetavusele puuetega inimeste ja eakate jaoks;
16. Euroopa avalik-õiguslikul meedial on oluline roll avalike huvide kaitsmisel, arvamuste mitmekesisuse soodustamisel, uue ja uuendusliku sisu ja ideede loomisel ning desinformatsiooni ja väärinformatsiooni vastu võitlemisel;
17. autorite, tootjate ja teiste õiguste omajate õiglane tasustamine on ülioluline nende loomevabaduse ja majandusliku sõltumatuse jaoks, samuti meediasektori kestlikkuse, originaalsuse ja konkurentsivõime jaoks;
18. sooliselt tasakaalustatud ja sotsiaalselt kaasav osalemine aitab parandada Euroopa audiovisuaal- ja meediasisu kvaliteeti ja anda sellele uusi vaatenurki;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA EUROOPA KOMISJONI ÜLES OMA VASTAVA PÄDEVUSE PIIRES:

19. hõlbustama ühistoodangut, eelkõige edendades Euroopa ühistootmismudelit, ning edendama nende levitamist asjaga seotud riikides ja mujalgi, võttes samal ajal arvesse tellitavate videoteenuste osutajate investeeringute muutuvat konteksti ⁽³⁾;
20. innustama ühistoodangualase oskusteabe vahetamist ja edendama koostööd alates ühistoodangu arendamise varasest etapist, ka spetsialistide vahel kogu väärtusahelas;
21. töötama välja täiustatud poliitika Euroopa audiovisuaalsektori konkurentsivõime suurendamiseks, soodustades sellise kvaliteetse Euroopa sisu loomist, mis pakuks huvi laiemale publikule, toetades samal ajal autoreid kui peamisi sisuloojaid, ning ühistoodangut ja originaalsisu levitamist;
22. soodustama originaalsisu paremat kättesaadavust eri keeleversioonides ning toetama selliste digilahenduste väljatöötamist, mis võimaldaksid keelelist mitmekesisust ja tagaksid võimaluse vaadata sisu originaalkeeles;
23. edendama tõhusate turustusvahendite ja filmipubliku strateegiate väljatöötamist ning tugevdama meediapädevust ja filmikultuurilist pädevust, võttes ühtlasi arvesse publiku analüüsi ja ootusi;

⁽³⁾ Selles kontekstis on väga oluline avatud koordineerimise meetodi ühistoodangu tööühikute aruanne.

24. edendama soolist tasakaalu ja sotsiaalset mitmekesisust sisu loomisel, luues stiimuleid, et innustada audiovisuaalsektori sidusrühmi püüdlema võrdõiguslikkuse, mitmekesisuse ja kaasavuse poole, austades samal ajal loomevabadust;
25. püüdma tagada, et riiklike arhiivide ja filmipärandiga tegelevate instituutide sisu kaitstakse ja edendatakse ning et see oleks laiemalt kättesaadav, tagades samal ajal asjaomaste intellektuaalomandiõiguste austamise;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

26. jätkama programmi „Loov Euroopa“ MEDIA alaprogrammi võrgustike kaudu selliste Euroopa sõltumatute tellitavate videoteenuste toetamist, kus on suur osakaal Euroopa sisu, tehes selle esiletoomistegevuste abil nähtavaks;
27. jätkama Euroopa filmifoorumi kaudu liikmesriikide ja kõigi asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist selle üle, kuidas edendada ühistoodangust ja muudest piiriülese koostöö vormidest tuleneva Euroopa sisu pikaajalist ringlust, võttes ka arvesse meedia tegevuskavas ette nähtud audiovisuaalsektoriga peetava dialoogi tulemusi seoses sellega, kuidas parandada piiriülest juurdepääsu audiovisuaalsisule ja selle kättesaadavust;

B. EUROOPA SISU EDENDAMINE JA ESILETOOMINE

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

TUNNISTAB, ET:

28. juurdepääs mitmekesisele ning ühtlasi usaldusväärsele audiovisuaalsisule ja -teabele kõigis ELi keeltes, on väga oluline;
29. Euroopa avalik-õiguslikul meedial on oluline roll demokraatlike väärtuste kaitsmisel, arvamuste mitmekesisuse soodustamisel ning Euroopa sisu kättesaadavuse ja konkurentsivõime suurendamisel, eriti uuenduslike tehnoloogia-vahendite kasutamisel;
30. Euroopa audiovisuaal- ja meediasisu edendamist ja esiletoomist käsitlevad õigusaktid peaksid mängima olulist rolli meedia pluralismi tagamisel, kultuurilise mitmekesisuse suurendamisel, rahvusvahelise konkurentsivõime tugevdamisel ja sõltumatu tootmise edendamisel;
31. võrreldes traditsiooniliste levitamisviisidega võib Euroopa päritolu teoste leidmine tellitavate videoteenuste platvormidelt olla tarbijate jaoks keeruline. Seetõttu on oluline turgu analüüsida ja hinnata esiletoomist soodustavate meetmete tõhusust;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA EUROOPA KOMISJONI ÜLES OMA VASTAVA PÄDEVUSE PIIRES:

32. kiirendama läbivaadatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ⁽⁴⁾ ülevõtmist, kuna audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi tõhus rakendamine aitab parandada veebipõhist juurdepääsu Euroopa päritolu teostele;
33. edendama arutelu Euroopa päritolu teoste edendamise olemasolevate ja kavandatud lahenduste üle ning võimaldama vahetada parimaid tavasid Euroopa päritolu teostega seotud meetmete esiletoomise kohta vastavalt erinevatele ärimudelitele;
34. arendama parimate tavade vahetamist ning tõhustama koostööd audiovisuaalsektorit reguleerivate asutuste ja filmirahastamisorganisatsioonide vahel;
35. parandama ja hõlbustama internetis seaduslikult kättesaadava ja loova sisu leidmist kõigis Euroopa Liidu keeltes, eelkõige selliste veebipõhiste vahendite abil nagu Agorateka, ⁽⁵⁾ eesmärgiga teha see teiste sisuliikide seas kergesti äratuntavaks;
36. soodustama selliste andmebaaside arendamist nagu Lumiere VOD, ⁽⁶⁾ et hõlbustada Euroopa päritolu teoste päritoluriigi kontrollimist;

⁽⁴⁾ Audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv (vt viide lisas).

⁽⁵⁾ Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) üleeuroopaline portaal: <https://agorateka.eu/ea/et/About>.

⁽⁶⁾ Esimene Euroopa filmide veebikataloog, mis on kättesaadav tellitava videoteenuse kaudu ja mille Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus käivitas 16. aprillil 2019 Euroopa Nõukogus.

37. edendama pidevat toetust Euroopa päritolu teoste kinolevile, sealhulgas toetust väiksematele ja sõltumatutele levitajatele mitmekesise valiku Euroopa filmide levitamiseks, ning toetama festivale kui algupärase ja mitmekesise sisu tõhusaid väljundeid nii riiklikul, Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil;
38. hindama ja arutama Euroopa päritolu teoste praegust olukorda Euroopa Liidus, võttes arvesse eri sidusrühmade turupositsiooni ja kõiki muid asjakohaseid tegureid (võrdsed tingimused, audiovisuaalne ja keeleline eripära eri riikides, Euroopa päritolu teoste praegune määratlus (⁽⁷⁾) jne), et tagada Euroopa päritolu teoste mitmekesine, õiglane ja tasakaalustatud turg;
39. arutlema Euroopa digitaalse ja tehnoloogilise suveräänsuse üle, võttes arvesse olemasolevaid Euroopa teenusepakkujaid, ning analüüsima koostöös avalik-õigusliku meediaga võimaliku Euroopa platvormi lisaväärtust, mis hõlmaks liikmesriikidest pärit Euroopa sisu kättesaadavaks tegemist võimalikult paljudele ELi kodanikele, tagades samal ajal asjaomaste intellektuaalomandi õiguste austamise ning kehtivad konkurents- ja riigiabieskirjad;
40. julgustama avalik-õiguslikku meediat pakkuma sõltumatutele tootjatele uusi võimalusi Euroopa sisu loomiseks ja edendamiseks;
41. töötama välja ja edendama uusi kavasid, et soodustada lastele ja noortele täiskasvanutele suunatud Euroopa audiovisuaalteoste tootmist ja levitamist;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

42. jätkama aktiivset osalemist audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi sujuva rakendamise hõlbustamisel täpse seire, aruandluse ja liikmesriikide toetamise kaudu;
43. analüüsima Euroopa audiovisuaalturu olukorda, keskendudes peamistele probleemidele ja tasakaalustamatusele ELi seisukohast ning võimalikele lahendustele;

C. KESTLIKKUS

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

RÕHUTAB, ET:

44. kestliku arengu saavutamiseks peab meediasektor tuginema oma eelistele (nagu loovus ja kultuuriline mitmekesisus); tegema sisu kättesaadavaks ja nähtavaks; ning kohanema digiüleminekuga kaasnevate väljakutsete ja võimalustega;
45. platvormidel ja veebiteenuse osutajatel kui digitaalmajanduse ülemaailmsel osalejatel on oluline roll sisu kättesaadavuse, juurdepääsetavuse ja levitamise tagamisel. Samal ajal muutuvad nad üha olulisemaks demokraatlikus arutelus, kultuurilises mitmekesisuses, põhiõiguste ja -väärtuste austamises, alaealiste kaitses kahjuliku sisu eest ning intellektuaalomandi õiguste kaitses;
46. territoriaalne ja ainuõiguslik litsentsimine on endiselt oluline asutamisevabaduse, sektori jätkusuutlikkuse ja rahastamise ning uute ärimudelite väljatöötamiseks;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA EUROOPA KOMISJONI ÜLES OMA VASTAVA PÄDEVUSE PIIRES:

47. edendama litsentsimistavasid, mille eesmärk on tagada õiglasem suhe tellitavate videoteenuste osutajate, platvormide, sõltumatute tootjate ja muude õiguste omajate vahel kogu väärtusahelas, ning edendama selliste meetmete väljatöötamist, mille eesmärk on võimaldada läbipaistvat ja terviklikku teavet audiovisuaalteoste kasutamise kohta internetipõhistes teenustes, sealhulgas juurdepääsu vaatamiskordi ja territooriume käsitlevatele andmetele;
48. edendama Euroopa audiovisuaalsektori konkurentsivõimet, võttes arvesse territoriaalse ja ainuõigusliku litsentsimise rolli Euroopa päritolu teoste rahastamissüsteemis. Litsentsimise küsimus tuleks kaasata ka audiovisuaalteoste levitamist käsitlevas meedia tegevuskavas väljakuulutatud dialoogi;

(⁷) Nagu on sätestatud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivis <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010L0013&from=ET>

49. edendama ja toetama rahastamisviise, mis keskenduvad innovatsioonile, majanduskasvule, tehnoloogiale ja tööstuse struktuurile;
50. edendama veelgi meedia tegevuskava asjakohaseid meetmeid, edendades sõltumatute audiovisuaal- ja meediaettevõtete, eelkõige MediaInvesti ümberkujundamist ja säilenõtkust, mille eesmärk on suurendada investeringuid audiovisuaalteoste tootmisse ja levitamisse, ning interaktiivset vahendit, mis suunab meediaettevõtteid erinevate toetusvahendite kaudu;
51. julgustama suurendama Euroopa audiovisuaalteoste mahtu tellitavate teenuste kataloogides, mis sisaldavad laia teemade ja vanuserühmade skaalat hõlmavaid kvaliteetseid filme, ning hindama võimalust luua avaliku ja erasektori partnerlusi kvaliteetse sisu levitamiseks riiklikul, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil;
52. keskenduma kodanike toimetulekuvõimesse investeerimisele digikirjaoskust ja meediapädevust käsitlevate meetmete kaudu, et edendada teadmiste omandamist ja kriitilist mõtlemist. See peaks andma kasutajatele võimaluse tuvastada ebaseaduslikku sisu ja desinformatsiooni ning mõista algoritmide soovitusvahendite toimimist ja saada kasu sisu leitavusest;
53. tõhustama ja parandama spetsialistide ja ettevõtjate koolitust, et aidata neil kohaneda muutuva loome- ja levitamismudeliga tehisintellektil põhinevate süsteemide kontekstis, ning edendama ümberõppe ja oskuste täiendamise protsesse;
54. edendama ja toetama digitaalmajanduse pakutavaid uusi võimalusi sisu levitamiseks, pöörates erilist tähelepanu õiglasele tasakaalule tehisintellekti süsteemide arendamise ja nende sisu kasutamise vahel, et tagada nii tehisintellektisektori kui ka audiovisuaal- ja meediasektori konkurentsivõime. Sellega seoses tagada võrdsed tingimused asjaomastele sidusrühmadele ning aidata audiovisuaal- ja meediasektoril areneda ilma innovatsiooni dünaamikat takistamata;
55. võtma kõik vajalikud meetmed, et takistada juurdepääsu ebaseaduslikule audiovisuaalsisule riiklikul ja ELi tasandil ning kehtestada tõhus veebipõhine jõustamine kaubandusliku ulatusega rikkumiste vastu;
56. võtta vajalikud meetmed, et meediasektor saaks kasutada Euroopa rohelise kokkuleppe ja Euroopa kliimamääruse pakutavaid võimalusi;
57. arutama internetireklaami raamistikuga seotud võimalikke poliitilisi algatusi, et tagada õiglased interneti ja traditsioonilise reklaami eeskirjad audiovisuaal- ja meediasisu osas;
58. kaitsma meediaorganisatsioonide sõltumatust ja võtma vajaduse korral meetmeid läbipaistvuse ja mitmekesisuse tagamiseks meediasektoris;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

59. vähendama halduskoormust, mis on seotud juurdepääsuga Euroopa sisu rahastamisele, järgides samal ajal täielikult finantsmääruse nõudeid.

LISA

Nõukogu järeldused

- Nõukogu järeldused, mis käsitlevad Euroopa sisu tugevdamist digitaalmajanduses (ELT C 457, 19.12.2018, lk 2).
- Nõukogu järeldused Euroopa audiovisuaalteoste, eelkõige ühistoodangu piiriülese levitamise parandamise kohta (ELT C 192, 7.6.2019, lk 11).
- Nõukogu järeldused, milles käsitletakse vaba ja pluralistliku meediasüsteemi kaitsmist (ELT C 422, 7.12.2020, lk 8).
- Nõukogu järeldused meediapädevuse kohta pidevalt muutuv maailmas (ELT C 193, 9.6.2020, lk 23).
- Nõukogu järeldused teemal „Euroopa meedia digikümnendil: tegevuskava taastamise ja ümberkujundamise toetamiseks“ 2021/C 210/01 (ELT C 210, 3.6.2021, lk 1).
- Nõukogu järeldused kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) kohta (ELT C 460, 21.12.2018, lk 12).

Seadusandlikud aktid

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 303, 28.11.2018, lk 69).
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/818, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2021–2027) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1295/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 34).

Komisjoni teatised ja soovitused

- Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Euroopa meedia digikümnendil: tegevuskava taastamise ja ümberkujundamise toetamiseks COM(2020) 784 final.
- Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa demokraatia tegevuskava kohta, COM(2020) 790 final.
- Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Euroopa digituleviku kujundamine (COM(2020) 67 final).
- Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Innovatsioonipotentsiaali rakendamine – intellektuaalomandi tegevuskava ELi majanduse taastamise ja vastupidavuse toetamise suurendamiseks. COM (2020) 760 final.

Euroopa Parlamendi algatused

- Raport tehisintellekti kohta haridus-, kultuuri- ja audiovisuaalsektoris (2020/2017(INI)).

Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskuse uuringud

- *Yearbook 2020/2021 Key Trends*, Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus (Euroopa Nõukogu), Strasbourg.

Euroopa Nõukogu

- Euroopa filmialase koostöö konventsioon, 1992.
-